

ศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของ
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
A STUDY OF SAVING BEHAVIORS AMONG SECONDARY SCHOOL
STUDENTS IN BANGKOK

จินณะ สิทธิวงษ์
สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ

Jinna Sitthiwong

E-mail: jinna9565@gmail.com

Department of Accounting, Faculty of Business Administration,

Ramkhamhang University, Thailand

Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาระดับพฤติกรรมของการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมของการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร (3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา แผนการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง รายได้โดยประมาณของผู้ปกครอง การพักอาศัย ส่วนที่ 2 พฤติกรรมของการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยด้านระดับพฤติกรรมของการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ในการเก็บรวบรวมผู้วิจัยได้เก็บจากแบบสอบถามจำนวน 186 ชุด และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องมือทางสถิติและโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา แผนการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง การพักอาศัย ที่แตกต่างกัน จากกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 186 คน มีผลทำให้พฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมดังนี้ อันดับ 1 นักเรียนคิดว่าการออมเงินและการวางแผนทางการเงินมีส่วนสำคัญในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.788) อันดับที่ 2 นักเรียนสามารถบริหารเงินและใช้จ่ายเงินตามที่คุณปกครองให้เงินมาโรงเรียน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.808) อันดับที่ 3 นักเรียนออมเงินไว้ซื้อสิ่งของที่ตนเองต้องการ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.808) และข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เพื่อนของนักเรียนเคยชักชวนให้นักเรียนทำงานพิเศษเพื่อนำเงินที่ได้มาเป็นเงินออม ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 1.330)

ABSTRACT

Research investigates the saving behaviors of secondary school students in Bangkok. The objectives are as follows: (1) to study the level of saving behavior among secondary school students in Bangkok; (2) to examine the factors influencing the saving behavior of the secondary school students in Bangkok; and (3) to explore strategies for promoting saving behavior among secondary school students in Bangkok. The research sample consisted of 186 secondary school students in Bangkok. The research utilized a self-developed questionnaire divided into two parts. Part 1 collected personal information from respondents, including gender, age, education level, study plan, parents' occupation, estimated parental income, and living situation. Part 2 focused on the saving behaviors of secondary school students using factors derived from their saving behavior. The data were collected through 186 sets of questionnaires and analyzed using statistical tools and software.

The results indicated that individual factors such as gender, age, education level, study plan, parents' occupation, parental income, and living situation significantly differed among the sample group of 186 secondary school students. These factors had an impact on the saving behavior of secondary school students in Bangkok as follows: (1) Students

perceived the importance of saving money and financial planning in their daily lives (\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.788); (2) Students could manage and spend money as given by their parents for school expenses (\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.808); and (3) Students saved money to buy desired items (\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.808). The least endorsed behavior was when friends persuaded students to take on extra work to save money (\bar{X} = 3.16, S.D. = 1.330).

บทนำ

การออม เป็นการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อไว้ใช้ในอนาคต เพื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำ การออมส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียด้านต่ำ และได้รับผลตอบแทนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์สัดส่วนที่เหมาะสมในการออม ควรออมเงินประมาณ 1 ใน 4 ของรายได้แต่ละเดือน อย่างไรก็ตามอัตราส่วนนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบันและแผนทางการเงินที่วางไว้ เช่น หากเรามีแผนที่จะใช้เงินก้อนใหญ่ในระยะเวลาอันใกล้ อาจจำเป็นต้องออมเงินมากกว่า 1 ใน 4 เพื่อให้เราถึงเป้าหมายทางการเงินเร็วขึ้น แต่ถ้าเรามีรายได้น้อยและหนี้สินเยอะ ก็อาจลดการออมลง เพื่อนำเงินจำนวนนี้ไปทยอยผ่อนชำระหนี้สินที่มีให้หมดก่อน แล้วค่อยออมเพิ่มขึ้น วัตถุประสงค์ในการออม อาจจะจัดสรรวัตถุประสงค์หลักได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ออมเพื่อกรณีฉุกเฉิน เพื่อเก็บไว้ใช้ในกรณีเจ็บป่วย หรือมีเหตุให้ต้องใช้จ่ายเงินก้อนอย่างรวดเร็ว โดยควรแยกเก็บไว้ในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์
2. ออมเพื่อวัยเกษียณเป็นการออมระยะยาว เพื่อใช้จ่ายเมื่อพ้นวัยทำงาน และมีเพียงพอสำหรับการดูแลสุขภาพ ทำกิจกรรมเพื่อความสุข และลดภาระของลูกหลาน
3. ออมเพื่อเติมฝันเป็นการออมระยะสั้นถึงปานกลาง 1-5 ปี เพื่อนำไปใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการ เช่น ท่องเที่ยว ซื้อของที่อยากได้ หรือบริจาคเพื่อสังคม
4. ออมเพื่อการลงทุนเป็นการออมระยะสั้นถึงปานกลาง 1-5 ปี เพื่อนำไปใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการ เช่น ท่องเที่ยว ซื้อของที่อยากได้ หรือบริจาคเพื่อสังคม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งภายในสภาวะการณ์ปัจจุบัน นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้เงินอย่างไม่เห็นคุณค่า ไม่มีเหตุผล ฟุ่มเฟือย ลุ่มหลงในค่านิยมทางวัตถุ และเทคโนโลยีทั้งที่ยังไม่สามารถหารายได้

ด้วยตนเอง จึงส่งผลให้พ่อแม่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูมากขึ้น นอกจากนี้ที่นักเรียนขาดการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต จึงทำให้เมื่อถึงเวลาจำเป็นที่จะต้องใช้เงินไม่สามารถหาเงินได้ ทำให้พ่อแม่ต้องเดือดร้อน ในเรื่องการนำแนวคิดค่านิยม 12 ประการเข้าสู่สถานศึกษานั้น เลขาธิการ กพฐ.กล่าวว่า อันที่จริงก่อนหน้านั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไว้อยู่แล้ว 8 ประการ

ซึ่งค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญคือ การประหยัดอดออม การปลูกฝังค่านิยมหรือปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความตระหนักในการประหยัด จะเป็นหนทางหนึ่งที่สร้างนิสัยในการลดความฟุ่มเฟือยให้น้อยลง ฝึกให้เยาวชนใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปลูกฝังค่านิยมการประหยัดอดออม โดยใช้คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแก่เยาวชนไทย อันได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ โดยมีจุดเน้นเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและเป็นการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุขด้วยการใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน ศาสนา และสถานศึกษา โดยค่านิยมการประหยัดอดออม ถือเป็นค่านิยมที่อยู่ในหัวข้อที่ 2 ของค่านิยมพื้นฐาน 8 ประการโดยให้ความหมายของการประหยัดคือการรู้จักเก็บออม ใช้ทรัพย์สินหรือสิ่งของให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าไม่ฟุ่มเฟือย ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม ใช้ทรัพย์สินอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรับ-จ่ายของตนเองอยู่เสมอ ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชนรู้จักการประหยัดและอดออมเพื่อก้าวผ่านวิกฤติการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การปลูกฝังค่านิยมการประหยัดอดออมจึงเป็นแนวทางที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนเพื่อช่วยให้ผ่านพ้นวิกฤติการณ์ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

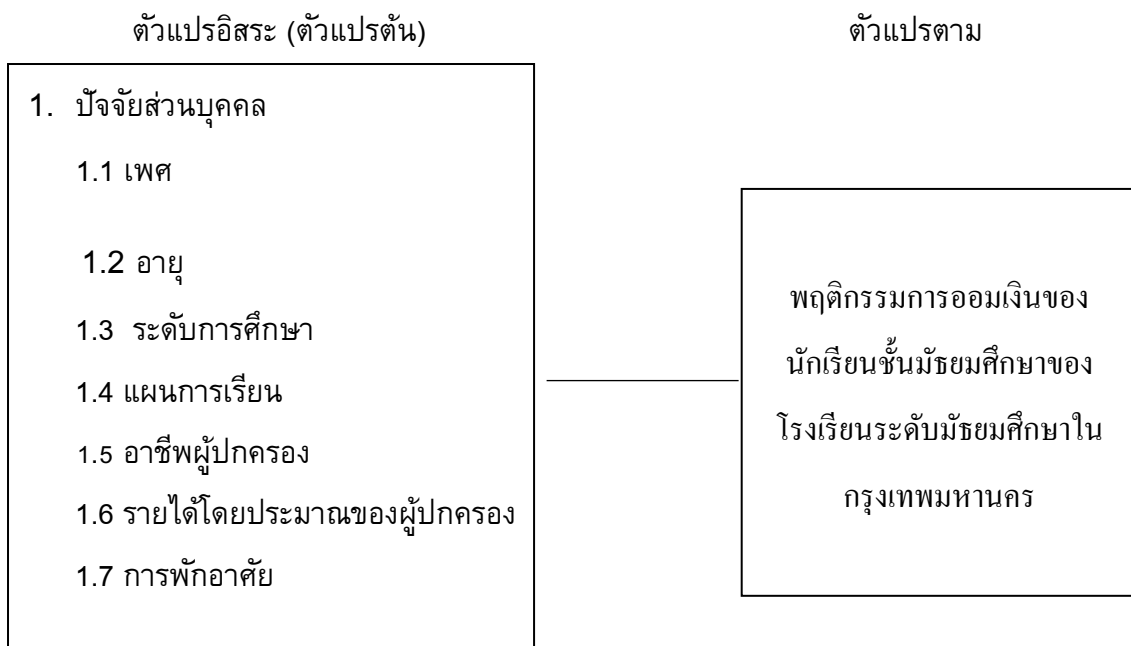
ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 639 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน สุ่มอย่างสุ่ม โดยใช้แบบสอบถาม

2. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการวิจัยในช่วงเดือน มิถุนายน - สิงหาคม 2566

3. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรอิสระ ประกอบไปด้วย พฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและตัวแปรตาม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา แผนการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง การพักอาศัย ปัจจัยพฤติกรรมเกี่ยวกับการออมเงิน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา แผนการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง การพักอาศัย
2. พฤติกรรมของการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับด้านประชากรศาสตร์

(วชิรวัชร งามละม่อน, 2558) ลักษณะทางประชากรศาสตร์นั้น จะประกอบไปด้วย อายุ เพศ ขนาดของสมาชิกในครอบครัว สถานภาพครอบครัว รายได้ อาชีพ การศึกษา จะเป็นเกณฑ์ที่นิยมใช้ในการแบ่งส่วนตลาด ลักษณะทางประชากรศาสตร์เป็นลักษณะสำคัญและสถิติที่วัดได้ของประชากรจะช่วยกำหนดตลาดเป้าหมายรวมทั้งง่ายต่อการวัดมากกว่าตัวแปรอื่น

2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปรียาภรณ์ ประยงค์กุล (2563 : 40) กล่าวถึง วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเปราะบาง มีความคิดสงสัย สับสน ขาดความมั่นใจในตนเองมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสังคม มีความต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยากทดลอง ต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น สังคมและกลุ่มเพื่อน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงหลายอย่าง เช่น การใช้สารเสพติด พฤติกรรมรุนแรง เป็นต้น

พินิตา โทบุญเรือน, เพ็ญนิภา กุลนภาดล, วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์ (2565 : 188) กล่าวว่า สมรรถนะทางอารมณ์ของวัยรุ่นมีวิธีการจัดการหรือกำหนดความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ต่างๆที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล วัยรุ่นจะรับรู้ถึงสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นและมีขีดจำกัดในการกำกับอารมณ์ที่แตกต่างกัน วัยรุ่นจะตระหนักถึงสถานการณ์ที่กระตุ้นอารมณ์ของตนเองพร้อมกับความสามารถในการควบคุม ระยะเวลาการเกิดอารมณ์ และแสดงออกในลักษณะของการโต้ตอบทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นของตนเองทั้งทางบวกและทางลบอย่างรวดเร็ว

ลักขณา ธรรมสุภาพงศ์, เอมอร หวานเสนาะ (2563 : 149) กล่าวถึง การระเหยียดอดออมเป็นแนวการสะสมเงินเพื่อนำไปใช้ในอนาคตเป็นการปลูกฝังให้กับเยาวชนเพื่อให้เกิดอุปนิสัยติดตัวที่จะช่วยให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความมั่นคงทางการเงินในอนาคต ที่ผ่านมายุวชนมักได้รับการสั่งสอนปลูกฝังถึงประโยชน์และความสำคัญของการออมเงินตั้งแต่เด็กและได้รับการสนับสนุนให้ออมเงินอย่างสม่ำเสมอ เยาวชนในวัยเรียนโดยเฉพาะวัยรุ่นนั้นส่วนใหญ่มักได้รับเบี่ยเลี้ยงจากผู้ปกครอง จึงมักไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการเก็บออมมากนักและไม่ตระหนักว่าตนเองนั้นจำเป็นต้องอดออมเพื่อนำไว้ใช้จ่ายจำเป็นในอนาคต

ณัฐภริมณ วราสิทธิ์, ทรงพล วงศ์พระราม, ปุณณัฐฐา มาเชค (2565 : 70) กล่าวถึง ชีวิตเดินหน้าด้วยการออม เมื่อรู้จักออมเราจะมีต้นทุนที่ดีในการใช้ชีวิต พร้อมทั้งจะเรียนรู้และลงมือทำสิ่งใหม่ๆ การออมจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ทุกคนก้าวไปอย่างมั่นใจ คนทั่วไปมักได้รับการปลูกฝังหรือสร้างนิสัยในการออมตั้งแต่เด็กจากครอบครัวหรือโรงเรียน แต่เวลาผ่านไปการให้ความสำคัญกับการออมเงินเริ่มลดน้อยลงเนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจที่ค่าครองชีพเพิ่มขึ้น อาหาร สินค้า และบริการต่างในชีวิตประจำวันมีราคาสูงขึ้น รวมถึงกระแสโซเชียลมีเดียต่างๆที่กระตุ้นให้หลายคนมีค่านิยมในเรื่องการ

บริโภคนิยมและวัตถุนิยมมากขึ้น ทำให้บุคคลไม่ประหยัดขาดการเก็บออมและใช้จ่ายอย่างไม่ระมัดระวัง จนทำให้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการเงินและดำเนินชีวิตอย่างไม่มีความสุข การออมจึงเป็นสิ่งสำคัญประจำเป็นต่อชีวิต ในสภาวะการณ์ปัจจุบันพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้เงินอย่างไม่เห็นคุณค่า ไม่มีเหตุผล ฟุ่มเฟือย ลุ่มหลงในค่านิยมทางวัตถุและตามเพื่อนฝูง

3. แนวคิดทฤษฎีการออมเงิน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชดำรัสต่างๆ ในหลากหลายแนวทางที่ได้ทำให้พสกนิกรชาวไทย ได้เจริญรอยตาม ด้วยพระราชดำริที่ทรงอยากจะให้ประชาชนของพระองค์ ใช้ชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท ไม่ว่าจะเป็นแนวทางการเกษตร แนวทางการใช้ชีวิต หรือแม้แต่นโยบายการออม ซึ่งพระองค์ได้ตรัสถึงการออมเงินเพื่อการเก็บเงิน ที่สามารถนำมาใช้ได้จริง ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการออมเงิน ซึ่งจะทำให้คุณได้เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพย์สินที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบริหารจัดการทรัพย์สินที่มีอยู่อย่างจำกัดให้คุ้มค่า ซึ่งจะต้องเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและการออม โดยจะทำให้เห็นถึงประโยชน์ และความสำคัญเกี่ยวกับความเป็นอยู่แบบพอเพียงและการออมเงินได้

กชพรรณ จันทร์แก้ว, สายชล นาคคล้าย (2564 : 60) กล่าวว่า การออมเงินและการลงทุนมีเพียงประชากรบางกลุ่มเท่านั้นที่มีฐานะการเงินค่อนข้างดี ในขณะที่ประชากรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภคใช้จ่ายใช้สอยมีหนี้สินมากขึ้น มีการบริโภควัตถุนิยมต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตเพิ่มมากขึ้น เช่น เสื้อผ้า รองเท้า โทรศัพท์มือถือ รถยนต์ เป็นต้น เนื่องจากสินค้าเหล่านี้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ยืมรวมถึงมาตรการให้เครดิตสินเชื่อในการซื้อสินค้าและบริการด้วยระบบเงินผ่อน ทำให้ประชากรมีหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบเพิ่มมากขึ้นดังนั้นการให้ความรู้ด้านการออมเงินจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชากรเป็นอย่างมาก

ณัฐธัญญา คงเหลือ, นารี วงศ์เลิศคุณากร (2564 : 1460) กล่าวว่า ประชากรไทยส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ เกษตรกรและผู้ใช้แรงงาน ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ใช้ในการบริโภคเป็นหลัก การเก็บออมจึงมีน้อย และขาดความรู้เรื่องการออมและการลงทุน ไม่มีการวางแผนการใช้จ่าย ขาดความรู้ในการแสวงหารายได้ให้มากขึ้น การส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมประเด็นเรื่องการออม สวัสดิการ และการลงทุนเพื่อสังคมจึงเป็นประเด็นสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งจะเป็นการยกระดับคุณภาพ ประสิทธิภาพ การจัดสวัสดิการพื้นฐานของรัฐและการยกระดับรายได้ของประชาชน

ระเบียบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นเครื่องมือการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครและเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการค้นคว้าอิสระที่กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 4-5 จำนวน 186 คน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 639 คน (ข้อมูลจาก สพม กท 2 ณ 10 มิ.ย. 2566) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน สุ่มโดยใช้แบบสอบถาม

2. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัยผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการวิจัยในช่วงเดือน มิถุนายน - สิงหาคม 2566

3. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรอิสระ ประกอบไปด้วย พฤติกรรมของการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

และตัวแปรตาม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา แผนการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง รายได้โดยประมาณของผู้ปกครอง การพักอาศัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

สำหรับเครื่องมือในการวิจัยและศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล คือการใช้แบบสอบถามในการวิจัยและศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครโดยใช้แนวความคิดและทฤษฎีมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น และเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended

Response Question) 7 คำถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา แผนการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง รายได้โดยประมาณของผู้ปกครอง การพักอาศัย โดยในการเลือกคำตอบให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับท่าน คำถามแต่ละข้อมีข้อมูลดังนี้

ข้อ 1 เพศ เป็นคำถามแบบ 2 ตัวเลือก (Dichotomous Question) และระดับการวัดข้อมูล ประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

ข้อ 2 อายุ เป็นคำถามแบบหลายตัวเลือก (Multiple Question) และระดับการวัดข้อมูล ประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale)

ข้อ 3 ระดับการศึกษา เป็นคำถามแบบหลายตัวเลือก (Multiple Question) และระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale)

ข้อ 4 แผนการเรียน เป็นคำถามแบบหลายตัวเลือก (Multiple Question) และระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

ข้อ 5 อาชีพของผู้ปกครอง เป็นคำถามแบบหลายตัวเลือก (Multiple Question) และระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

ข้อ 6 รายได้โดยประมาณของผู้ปกครอง เป็นคำถามแบบหลายตัวเลือก (Multiple Question) และระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale)

ข้อ 7 การพักอาศัย เป็นคำถามแบบหลายตัวเลือก (Multiple Question) และระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 20 คำถาม เป็นแบบสอบถามที่วัดมาตรา Likert scale โดยจะมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ ผู้ตอบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้ตอบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

เกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนน

ระดับความพึงพอใจ

ค่าคะแนน

ผู้ตอบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด	5
ผู้ตอบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก	4
ผู้ตอบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง	3
ผู้ตอบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย	2
ผู้ตอบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด	1

การสร้างเครื่องมือ และการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการศึกษาในครั้งนี้มีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

4.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอบเขตของการศึกษา และสร้างเครื่องมือเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา

4.2 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราและรายงานผลการวิจัยต่าง ๆ นำมารวบรวมข้อมูลในการสร้างกรอบแนวคิดในแบบสอบถาม

4.3 กำหนดตัวแปรอิสระ(ตัวแปรต้น) ตัวแปรตามและนำมาตั้งเป็นคำถาม

4.4 ออกแบบคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แนวคิด และทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

4.5 ข้อมูลที่ได้จากการสร้างแบบสอบถามฉบับร่างเสน้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง หลังจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาและตรวจสอบพร้อมทั้งให้คำแนะนำแล้วผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของหัวข้อการค้นคว้าอิสระ

4.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 (Pre-Test) จำนวน 30 คน

4.7 การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) การทดลองก่อนศึกษานี้เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) แอลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมา ซึ่งค่าความเชื่อมั่นเท่ากับหรือมากกว่าค่ามาตรฐานต่ำสุดที่ 0.70 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง เกณฑ์การยอมรับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory research) โดยคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.950 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่นได้ระดับที่สูง เมื่อทดสอบค่าความตรงและค่าความน่าเชื่อถือผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใช้วิธี การศึกษาและเก็บรวบรวมจากการส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google form) ให้ผู้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาใน

กรุงเทพมหานครเท่านั้น โดยการส่งทางกลุ่มไลน์จนครบจำนวน 186 คน หลังจากได้รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดจากผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบคำถาม

เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และคัดแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก จนได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 186 ชุด
2. การลงรหัส (Coding) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มาลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้ และแทนค่าตัวแปรให้เป็นสัญลักษณ์ที่โปรแกรมประมวลผลสามารถอ่านค่าได้
3. การประมวลผลข้อมูล (Processing) นำข้อมูลที่ลงรหัสเรียบร้อยแล้วมาบันทึกในคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล
4. ประมวลผลตามตารางที่ได้ออกแบบไว้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติต่างๆ และสรุปผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและผู้ตอบวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับการศึกษา แผนการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง รายได้โดยประมาณของผู้ปกครอง พักอาศัย ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ ศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 186 คน
 - เพศ เพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีเพศหญิง จำนวน 94 คน เป็นร้อยละ 50.5 และเพศชาย จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5

- อายุ ส่วนใหญ่อายุ 16 ปี จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 94.1 และอายุ 17 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9

- ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5 รองลงมาศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8

- แผนการเรียน ส่วนใหญ่เป็นแผนการเรียนอื่นๆ(ศิลป์-คำนวณและไทย-สังคม) จำนวน 87 คนเป็นร้อยละ 46.8 รองลงมาเป็นแผนการเรียนศิลป์-ภาษา จำนวน 63 คนเป็นร้อยละ 33.9 และสุดท้ายเป็นแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4

- อาชีพของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่อาชีพผู้ปกครองรับราชการ, รัฐวิสาหกิจ, รับจ้างทั่วไป จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 33.9 รองลงมาอาชีพผู้ปกครองธุรกิจส่วนตัว จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 อาชีพผู้ปกครองบริษัทองค์กรเอกชน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 และอาชีพผู้ปกครองอื่นๆ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9

- รายได้โดยประมาณของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่รายได้โดยประมาณของผู้ปกครอง 15,001 – 25,000 บาท จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงมารายได้โดยประมาณของผู้ปกครอง 25,001 – 35,000 บาท จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 รายได้โดยประมาณของผู้ปกครอง มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไปจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 และรายได้โดยประมาณของผู้ปกครอง ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 - การพักอาศัย ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดา และ/หรือ มารดา จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมาพักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่มีเชื้อ บิดา และ/หรือ มารดา จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และอื่นๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5

- พฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่า คำถามที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คืออันดับ 1 นักเรียนคิดว่าการออมเงินและการวางแผนทางการเงินมีส่วนสำคัญในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.799) อันดับที่ 2 นักเรียนออมเงินไว้ซื้อสิ่งของที่ตนเองต้องการ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.812) อันดับที่ 3 นักเรียนสามารถบริหารเงินและใช้จ่ายเงินตามที่คุณผู้ปกครองให้เงินมาโรงเรียน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.814)และข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เพื่อนของนักเรียนเคยชักชวนให้นักเรียนทำงานพิเศษเพื่อหาเงินที่ได้มาเป็นเงินออม ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 1.342)

อภิปราย

จากผลการวิจัยพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร สามารถช่วยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รู้จักการวางแผนที่จะออมเงิน และทราบถึงอิทธิพลต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม ซึ่งพบว่ามีความแตกต่างกันในด้านปัจจัยประชากรศาสตร์ กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า ก็จะมีเงินให้บุตรหลานนำไปใช้ หรือนำไปออมมากกว่า ผู้ที่มีรายได้น้อยและอิทธิพลต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม กล่าวคือ นักเรียนคิดว่าการออมเงินและการวางแผนทางการเงินมีส่วนสำคัญในชีวิตประจำวัน นักเรียนสามารถบริหารเงินและใช้จ่ายเงินตามที่ผู้ปกครองให้เงินมาโรงเรียนและนักเรียนได้รับการปลูกฝังจากผู้ปกครองให้รู้จักใช้จ่ายเงินอย่างรู้คุณค่าและไม่ฟุ่มเฟือย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน ดังนี้
ควรมีการณรงค์แนวทางส่งเสริมการออมเงินให้กับนักเรียนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการเพิ่มแรงจูงใจในการวางแผนการออมเพื่อการลงทุนในอนาคตสำหรับเยาวชนรุ่นใหม่เพิ่มเพื่อฝึกการออมเพื่อให้มีรายได้อ่างถาวรเพิ่มขึ้นให้นักเรียนทราบความสำคัญของการออมเงิน การนำเงินไปต่อยอดลงทุนและควรมีการฝึกหัดการมีทักษะด้านรายได้เสริมเพื่อเป็นรายได้อีกเพิ่มเติมจะได้มีเงินไว้สำหรับใช้/ออมเงินมากขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค

จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการออมเงินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร มีรายจ่ายมากกว่ารายรับ ไม่มีเงินเพียงพอไว้สำหรับออมเงิน ด้วยภาวะเศรษฐกิจที่ทำให้การดำรงชีวิตในแต่ละครอบครัวมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นแต่ในขณะที่เด็กรายได้กลับเท่าเดิม และยังไม่มีการรณรงค์ปลูกฝังให้นักเรียนมีการวางแผนด้านการเงินที่มากนักไม่ว่าจะเป็นสื่อโซเชียล สังคมออนไลน์ที่ชักจูงให้นักเรียนมีความต้องการด้านวัตถุนิยมเพิ่มขึ้นอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- พนิดา โต บุญ เรือง, เพ็ญ นภา กุล นภา ตล, & ว รา กร ทรัพย์ วิระ ปกรณ์. (2022). รูปแบบ การบูร ณา การ การ ปรึษา เชิง จิตวิทยา เพื่อ เสริม สร้าง สมรรถนะ ทาง อารมณ์ ของ นักเรียน วัยรุ่น. *วารสาร การ วัดผล การ ศึษา*, 39(105), 188-200.
- มณี เนตร วร ชนะ นัน ท. (2021). การ ศึษา เกี่ยว กับ ทศนคติ ของ วัยรุ่น ไทย ใน เขต กรุงเทพมหานคร ที่ มี ต่อ อาหาร ไทย โดยใช้ ทฤษฎี ปฏิสัมพันธ์ เชิง สัญลักษณ์. *วารสาร สอนสุนันทา วิชาการ และ วิจัย*, 15(2), 26-40.
- ประกาย แก้ว ไกร สงคราม, & สุรศักดิ์ แก้ว เอื้อ น. (2022). ปัจจัย ที่ ส่ง ผล ต่อ ความ ฉลาด รู้ ทาง การเงิน ของ นักเรียน มัธยมศึษา ตอน ปลาย: การ วิเคราะห์ โมเดล สม การ โครงสร้าง พหุ ระดับ. *วารสาร วิชาการ และ วิจัย มหาวิทยาลัย ภาค ตะวันออก เฉียง เหนือ*, 12(3), 27-40.
- กช พรรณ จันท์ แก้ว, สาย ชล นาค คล้าย, & ดร. พร ทิพย์ ชุ่ม เมือง ปัก. (2021). การ ออม เงิน เพื่อ เตรียม ความ พร้อม การ เกษียณ การ ทำงาน ของ ประชากร ใน จังหวัด ระยอง. *วารสาร บัญชี ปรึทัศน์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏ เชียงราย*, 6(2).
- ณัฏฐ ณี ชา คงเหลือ, & นารี วงศ์ เลิศ คุณากร. (2021, March). แนวทาง การ เพิ่ม จำนวน ผู้ สมัคร ออม เงิน กับ กองทุน การ ออม แห่ง ชาติ. In *Rangsit Graduate Research Conference: RGRC* (Vol. 16, pp. 1459-1470).
- ขวัญ ฤทัย มูล จำปา. (2020, August). พฤติกรรม การ ออม เงิน กองทุน ทวี สุข อย่าง ต่อ เนื่อง ของ ลูกค้ำ ธนาคาร เพื่อ การ เกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขา เชียงแสน. In *Rangsit Graduate Research Conference: RGRC* (Vol. 15, No. 2563), pp. 588-596).
- ณัฏฐ ภิรม ณ์ ว รา สิน ธ์, ทรง พล วงศ์ พระราม, & ปุณ ณี ฐฐา มา เซ ค. (2022). แนวทาง ส่งเสริม การ ออม เงิน สำหรับ นักเรียน ชั้น มัธยมศึษา ตอน ปลาย ของ โรงเรียน ศรีราชา ที่ เป็น สมาชิก โครงการ ธนาคาร โรงเรียน: The Guidelines Promoting the Saving of Upper-Level Students of Sriracha School who are the Members of the Sriracha School Bank. *HRD JOURNAL*, 13(2), 70-85.

- วร วุฒิ แสงทอง, ว รัน ณ์ ทร โท ธา ริน ท ร์, น ภ สร ดว ง ส มา, & ศุภร ดา มั่น ยืน. (2020). ปัจจัย ที่ สัมพันธ์ กับ พฤติกรรม การ บริโภค อาหาร ขยะ และ ภาวะ โภชนาการ ของ นักเรียน ชั้น มัธยมศึกษา ตอน ต้น อำเภอก เมือง จังหวัด สุรินทร์. *วารสาร วิจัย และ พัฒนา ระบบ สุขภาพ*, 13(1), p48-54.
- เทพ ไทย โชติ ชัย. (2019). ปัจจัย ที่ มี ความ สัมพันธ์ กับ พฤติกรรม การ ดื่ม เครื่อง ดื่ม แอลกอฮอล์ ของ นักเรียน ชั้น มัธยมศึกษา ตอน ต้น จังหวัด ขอนแก่น. *Thai Dental Nurse Journal*, 30(2), 1-12.